

§119

Åtgärder för att nå en ekonomi i balans (RS/278/2023)

Sammanfattning

Ärendebeskrivning

Ekonomiska rapporter under 2023 har visat att det ekonomiska läget för Region Jämtland Härjedalen kraftigt försämrats. Regiondirektören har därför via beslut i styrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden fått i uppdrag att vidta åtgärder för att nå en ekonomi i balans. På regionstyrelsens sammanträden den 2 maj och 31 maj 2023 har rapporter getts om pågående arbete. Rapporten den 31 maj innehöll en summering av pågående arbete i hälso- och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden samt en redogörelse för kartläggning av åtgärder inom regionstyrelsens förvaltningsområde. Kartläggningen innehöll en summering och bedömd ekonomisk effekt av åtgärder som inryms inom chefs mandat samt de förslag som samordnas med andra förvaltningsområden och beslutas av regiondirektör. Men med hänvisning till pågående utredning redovisades inga förslag som behövde behandlas politiskt. Regionstyrelsen beslutade (§ 80):

1. Regionstyrelsen godkänner rapporten.
2. Regiondirektören får i uppdrag att i samband med delårsbokslutet per augusti redovisa en uppföljning av genomförda resultatförbättrande åtgärder.
3. Regiondirektören får i uppdrag att vid en extra regionstyrelse den 20 juni redovisa förslag på ytterligare resultatförbättrande åtgärder som behöver behandlas politiskt.

Ytterligare resultatförbättrande åtgärder

Utifrån beslutspunkt tre ovan har regionstyrelsens förvaltningsområde lyft fram nedanstående förslag:

- Feriepraktik – dra ner på antalet platser eller ta bort
- Avsluta EMAS och certifiering av miljöarbetet
- Avveckla hälsosamtalen
- Genomför ej miljöekonomisk analys
- Frånga användning av enbart HVO som drivmedel för regionens dieseldrivna fordon och i stället använda det drivmedel som är mest effektivt men till den lägsta kostnaden.

Utifrån genomförda risk- och konsekvensanalyser (bilaga 1) görs bedömningen att de flesta föreslagna åtgärder är kortsiktiga och inte ger någon större ekonomisk effekt 2023 och 2024. Att avveckla hälsosamtalen och att avsluta EMAS väntas få för stor påverkan på verksamheten

Ytterligare tagna beslut

På regionstyrelsens möte den 31 maj, § 79, behandlades också ärendet om tertialrapport per

april 2023. Rapporten visade bland annat att helårsprognosen för Region Jämtland Härjedalen har försämrats ytterligare och beräknas uppgå till - 360 miljoner kronor. Regionstyrelsen beslutade utifrån det att föreslå regionfullmäktige att ge styrelsen i uppdrag att i förslag till regionplan 2024–2026 redovisa en fördjupning av Långsiktigt arbete för ekonomi i balans totalt för Region Jämtland Härjedalen samt att ändra låneutrymmet för 2023 från 105 mkr till 250 mkr. Ärendet behandlas på regionfullmäktiges möte den 20–21 juni.

På hälso- och sjukvårdsnämndens möte den 14 juni, § 79, återredovisades nämndens uppdrag till regiondirektören om att redovisa ytterligare kostnadsminskningar och åtgärder inkl. ekonomisk beräkning som får effekt under 2023. Några ytterligare åtgärder att gå vidare med föreslogs men i rapporten beskrevs också svårigheten med att ta fram åtgärder som ger stor effekt under 2023 års kvarvarande halvår. Men nämnden beslutade:

1. Regiondirektören får i uppdrag att till nämndens sammanträde i september ta fram och redovisa ytterligare kostnadsminskningar och åtgärder inkl. ekonomisk beräkning som får effekt under 2023.
2. Regiondirektören får i uppdrag att identifiera och prioritera möjliga kostnadsminskningar inom hälso- och sjukvården för år 2024. I identifieringsarbetet bör medarbetare och MLA (läkare med medicinskt ledningsansvar) inkluderas. Redovisning ska ske vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i oktober, och utgöra beslutsunderlag för vilka förslag på möjliga kostnadsminskningar som ska utredas vidare.
3. Regiondirektören får i uppdrag att utreda besöksavgiftens storlek. Redovisning ska ske vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i september.
4. Regiondirektören får i uppdrag att utreda huruvida besök för laboratoriemedicin på grund av sjukdom, röntgen, fysiologi och nuklearmedicin fortsatt ska vara helt avgiftsbefriade. Redovisning ska ske vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i september.
5. Regiondirektören får i uppdrag att utreda avveckling av vaccinationsenheten samt ta fram en plan för en eventuell avveckling och konsekvens av det. Uppdraget ska redovisas för nämnden i september.

Ekonomirapporten från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) som presenterades den 16 maj 2023 visar på en snabb negativ förändring. De flesta regioner och var sjätte kommun budgeterar med underskott och förutsättningarna försämras kraftigt 2024. Försvagningen kommer främst från kraftigt ökade kostnader för pensioner, räntor och stora prisökningar inom välfärdens verksamheter. På SKR:s budgetdag den 8 juni 2023 gavs råd till regioner och kommuner om att arbeta långsiktigt, tänka på att alla nya initiativ drar pengar och personal, arbeta med effektiva arbetssätt och fundera på vilka utbudspunkter som kan tas bort eller struktureras om.

Region Jämtland Härjedalen har under juni månad, tillsammans med norrlandsregionerna, tagit initiativ till att formulera en skrivning till Sveriges regering om det svåra ekonomiska läget och behov om besked så att regionerna kan planera inför kommande år

Summering

Sammantaget kan konstateras att trots de arbeten som gjorts under våren med att kartlägga och föreslå åtgärder har det varit svårt för både styrelsen och nämnderna att föreslå enskilda och kraftfulla åtgärder som innebär större ekonomiska effekter på det som återstår under 2023. Det prognostiserade underskottet för 2023 är också så pass stort redan att det är mycket svårt att hantera det på kort sikt. Det skulle i så fall innebära att regionen tvingas till hastigt beredda och kortsiktiga beslut om åtgärder som riskerar att drabba välfärden, medarbetare och medborgare. Regeringen har heller inte gett några besked om nivån på statsbidragen för 2024 eller eventuella tillskott till regionerna för 2023. Vilket innebär att läget är fortsatt osäkert. Inför 2024 är det viktigt att påbörja ett arbete med föreslagna långsiktiga plan för att nå en ekonomi i balans samt att i den planering som nu pågår inför 2024 göra realistiska prioriteringar vad gäller målsättningar, satsningar och ekonomiska ramar. En viktig utgångspunkt i det arbetet är de förutsättningar som beskrivits under våren. Det är också viktigt att verksamheterna fortsätter med uppdrag som getts från styrelsen och nämnderna i syfte att hålla en god ekonomisk hushållning samt vara återhållsamma och att se till att inga nya kostnader uppstår om inte finansiering kan hanteras genom omprioriteringar eller genom att avveckla andra kostnader.

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner rapporten.
2. Region Jämtland Härjedalen (exklusive kollektivtrafiken) ska under resterande del av 2023 och 2024 frångå användning av enbart HVO som drivmedel för regionens dieseldrivna fordon och i stället använda det drivmedel som är mest effektivt men till den lägsta kostnaden.
3. Regiondirektören får också i uppdrag att till regionstyrelsens möte i augusti återkomma med en fördjupad utredning om feriearbete där påverkan på kompetensförsörjningen ska belysas särskilt.

Yrkanden

Conny Wahlström (MP) yrkar följande:

"I första hand avslag på punkt 2 angående HVO

Om det yrkandet faller yrkar jag på att det redovisas

-Hur mycket fossil CO2 utsläpp kommer att öka med bränslebytet

- Vilka åtgärder som är gjorda för att öka samtransporter"

Cristine Persson (C) yrkar följande:

"Region Jämtland Härjedalen (exklusive kollektivtrafiken) ska under resterande del av 2023

och 2024 använda det drivmedel som är mest klimatsmart."

Robert Hamberg (M) yrkar följande tillägg:

"Att regiondirektören får i uppdrag att utreda vilka kostnadsbesparingar som kan göras på kort och lång sikt genom att minska administrationen och/eller öka andelen tjänsteköp inom administrationen för att öka flexibiliteten i att anpassa kostnaderna utifrån den ekonomiska situation som verksamheten befinner sig i över tid."

Ronny Karlsson (SD) yrkar bifall till regiondirektörens förslag och Robert Hambergs yrkande.

Robert Hamberg (M) yrkar bifall till Cristine Perssons yrkande och i andra hand avslag till punkt 2.

Björn Hammarberg (M), Katarina Nyberg Finn (S) och Magnus Rönnerfjäll (C) yttrar sig.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på punkt 1 i regiondirektörens förslag och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på Cristine Perssons yrkande och finner att det avslås.

Ordföranden ställer proposition på punkt 2 i regiondirektörens förslag mot Conny Wahlströms mfl avslagsyrkande och finner att regiondirektörens förslag antas.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:

Den som bifaller punkt 2 i regiondirektörens förslag röstar Ja

Den som avslår punkt 2 i regiondirektörens förslag röstar Nej

Med 9 ja-röster och 4 nej-röster finner ordföranden att punkt 2 i regiondirektörens förslag antas.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på Conny Wahlströms tilläggsyrkanden och finner att de avslås.

Ordföranden ställer proposition på punkt 3 i regiondirektörens förslag och finner att det antas.

Ordföranden ställer proposition på Robert Hambergs tilläggsyrkande och finner att det antas.

Beslut

1. Regionstyrelsen godkänner rapporten.

2. Region Jämtland Härjedalen (exklusive kollektivtrafiken) ska under resterande del av 2023 och 2024 frångå användning av enbart HVO som drivmedel för regionens dieseldrivna fordon

och i stället använda det drivmedel som är mest effektivt men till den lägsta kostnaden.

3. Regiondirektören får också i uppdrag att till regionstyrelsens möte i augusti återkomma med en fördjupad utredning om feriearbete där påverkan på kompetensförsörjningen ska belysas särskilt.

4. Regiondirektören får i uppdrag att utreda vilka kostnadsbesparingar som kan göras på kort och lång sikt genom att minska administrationen och/eller öka andelen tjänsteköp inom administrationen för att öka flexibiliteten i att anpassa kostnaderna utifrån den ekonomiska situation som verksamheten befinner sig i över tid.

Reservationer

Conny Wahlström (MP) reserverar sig till förmån för sina egna yrkanden.

Robert Hamberg (M), Björn Hammarberg (M) och Cristine Persson (C) reserverar sig till förmån för Cristine Perssons yrkande samt Robert Hambergs avslagsyrkande gällande punkt 2.

Expedieras till

Regionstabschef, Ekonomicontroller, Regionstabschefens närstöd, HR-direktör, HR-strateg

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om åtgärder för att nå en ekonomi i balans
- Bilaga med risk och konsekvensanalys

Paragrafen är justerad

Voteringslista: §119

Ärende: Åtgärder för att nå en ekonomi i balans, RS/278/2023

Voteringslist(or)

Omröstning mellan bifall (JA) eller avslag (NEJ) till punkt 2 i regiondirektörens förslag

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Bengt Bergqvist (S), Ordförande	X		
Jakob Eiserman (S), Ledamot	X		
Elin Hoffner (V), Ledamot	X		
Lars-Erik Olofsson (KD), 1:a vice ordförande	X		
Robert Hamberg (M), 2:e vice ordförande		X	
Björn Hammarberg (M), Ledamot		X	
Cristine Persson (C), Ledamot		X	
Ronny Karlsson (SD), Ledamot	X		
Ted Michael Länsberg (SD), Ledamot	X		
Conny Wahlström (MP), Ledamot		X	
Christer Nordqvist (S), Ersättare	X		
Elvira Broddesson Ericsson (S), Ersättare	X		
Katarina Nyberg Finn (S), Ersättare	X		
Resultat	9	4	0